

הג'יע הזמן לשינויים יסודיים!

ההסתדרות חופסת מקום מרכזי בחיי מדינה, במידה רבה יותר מאשר כל איגוד מקצועי אחר בעולם. הסוד של כוח ההסתדרות הוא בשלושה:

א. כ־80 אחוז של הפועלים מאורגנים ב־שורותיה, וביחד עם הפועל החופשי ופועלי אגודת ישראל המסונפים לאיגוד המקצועי הוא מיצג כ־90% של כלל ציבור הפועלים, אחוז פועלים מאורגנים שאין כמעט דוגמתי בעולם. בשורותיו מאורגנים לא רק הפועלים אלא גם הקפידים ובעלי המקצועות החופשיים אם כי הנוגה בעולם היא שאלה נמנים יותר על המעמד הבינוני או יש להם ארגונים נפרדים.

ב. ההסתדרות כוללת בתוכה כל המפלגות הפועליות או מפלגות שיש להם פועלים. אפילו העובדים הציונים הכלליים הכירו ב־שיגאתם והצטרפו להסתדרות ובקרב אנשי חירות בעיית הצטרפות העומדת על הפרק. הפילוג הקיים בעולם בין איגודים קומוניסטיים, סוציאליסטיים ונצריים, בלתי מפלגי תיים, נמנע בארץ. הקומוניסטים לחמו בכל כוחם נגד היוצאת מההסתדרות ומפיהם, למי רות האוטופיזציה שלה. הבלתי מתפשרת כלפי הממשלה ומפא"י, נאבקה על שיתוף מכספי מלי בתוך כל מוסדות ההסתדרות.

ג. ההסתדרות אינה רק איגוד מקצועי אלא היא גם בעלת המשק הגדול ביותר בארץ (כשליש עד 40% של המשק הוא בידו ההסתדרות). בדידה, השירותים הסוציאליים המסופחים ביותר, היא פעילה בשדה התרבות והספורט וכיו"א. אין כמעט שטח שידה לא תהיה בו.

אם שתי התכונות הראשונות מעוררות הערצה והסכמה בקרב תנועת הפועלים בעור' למ מההנהגה הופעה חיובית בחיי השוכן, הרי התכונה השלישית מעוררת לפעמים המיהה, אי הבנה או גם ביקורת.

הגנחון הוא שההסתדרות, לדעתנו, לא צריכה ולא יכולה להיות רק איגוד מקצועי. היא אינה עוסקת רק בהגנה על השכר ותנאי עבודה של ציבור פועלים קיים, אלא גם ביצירת עובדים ומגשרים מקומות עבודה עבורם. במסגרתה נמצאים לא רק פועלים שכירים אלא גם עצמאים. ידה בהתיישבות ובקואופ'רציה. אין הכרח שהפועלים היהודים המתחילים דרכם בארץ חדשה יהיו כולם רק שכירים. בנין הארץ נותן להם אפשרות להתחיל כעצמאים, כאנשים שהם גם עובדים וגם בעלים של עצמם. יש לראות בזה הישג חשוב לא רק של ציבור הפועלים אלא גם של מדינה החדשה שהיא נפטרת עליידי כך מה בעיות שהסעירו ונעוצו אצות כה רבות כמו הבעיה האגרארית או ניצול מחירי של הפועלים שדחף אותם לזרועות זרמים קיצוניים, קומוניסטיים או פאשיסטיים. אך ה'קדחה' של מנהג ההסתדרות, טעונה כעת בדיקה, לאור השינויים הנובעים מהקמת המדינה ומתפקידיה במדינה מודרנית ומתקדמת.

עכידה, ביטוח, החבורה

העובד הציוני, הדרם הפועלי ששרשו בצינונות הכללית הפרובורסיבית חייב מאז ומתמיד להסתדרות פועלים אחת ויחידה, שתקוף כל הורמים הפוליטיים ושהיא תמלא לא רק תפקידים של איגוד מקצועי אלא גם של גבול משק עצמי לפועל. אך אם זה סבור העובד הציוני שההסתדרות לא צריכה לבוא במקום המדינה, לשם כך דורש העובד הציוני העקרת השירותים ל־שורת ממשלתית כללית. מדובר בעיקר בשלושה שירותים:

1. לשכת העבודה: כעת הלשכה היא אמנם כללית אך היא מנוהלת על־ידי נציגי המפלגות המשתמשים לא פעם בשל־טונם הרב הפלפלי פוליטיים בתחוקת העבודה, מה שקראו בני העולים, פרוסקציוניזם פוליטי. יש לשים קץ למצב הזה על־ידי הקמת לשכת עבודה ממשלתית שעל מנגנונה יחול איסור של כל פעילות פוליטית, שתהיה

מוגנת עליידי החוק וכל עבירה על כללי פעולתה תהיה בתיעושוין על פי החוק ופעולותיהם היום יומיות של עובדי הלשכת תעבוד תחת פיקוח מבקר המדינה. לשכת עבודה כזו הוכל להשתלב יפה בתוכנית הכלכלית של המדינה על־ידי ערכת "הקציב" כח העבודה לפי צורכי המדינה.

2. ביטוח בריאות חובה במקום קופות חולים של ארגונים שונים: קופת חולים היא מפעל נהדר של ההסתדרות הכללית. אך הצרה היא שהיא נשאית בעיקר על חשבון מסי החברים. קשה לפזר עלים לקיים על חשבונם בלבד את שירות הבריאות החיוני הזה. ביטוח בריאות חובה שביא להקמת קופת חולים כללית, בשלב ראשון של כל הפועלים, ואחר כך של כל האזרחים, תוך ביטול המסגרות הנפרדות הקיימות יקיים את השירות הזה לא רק על חשבון הפועלים אלא של כל המבוטחים, הבעבידים והממשלה. כן, על־ידי כלליות השירות והשתתפות חובה בתוכו, יוגדל

לו רובה, הוא לא יכול לחכות חדשים עד שיגיע ליום עבודה. עוד יותר טרגיה היא בעיית הקשישים, החיים אינם נפסקים בגיל 55. גם להם זכות לחיות והם יכולים להיות אלמנטים מועילים לחברה. יש צורך בחוקים שיבטיחו עבודות מסוימות לקשישים ובטול כל הגבלות הגיל בקבלה לעבודות. יש לפתוח את לשכת העבודה עבור כל אלה הרוצים והיכולים לעבוד. המודד צריך להיות ההתאמה לעבודה ולא הגיל. כן הוברר יותר ויותר השנה שאינדקס יוקר החיים אינו משקף את המציאות. יש צורך במדד חדש וכן בהספקה סדירה של אותם המצרכים שהם עוד בפיקוח. יש צורך להוריד את שיעורי מס ההכנסה שגם כעת משתלם בעיקר על־ידי השכיר.

מדיניות השכר צריכה להגן על רמת חייו של הפועל, למנוע קיפוח הפועל לעומת יתר השכבות ולדאוג לתמורה הוגנת עבור כל התקדמות בעבודה, עליה בפריון, השתלמות ומקצועיות. מדיניות כזאת תשרת את הפועל וגם את המשק.

יתר על כן, המשק ההסתדרותי עשה פעולה ברוכה בהרחבת בסיס המשק. כעת הגיע הזמן שימלא אחד התפקידים שהונחו על־ידי הוא: לשרת את הצרכן על־ידי הירתמות למאבק להורדת המחירים, למחממה בקרטלים ובמון נופולין. לצערנו, לא תמיד הלך המשק ההסתדרותי בדרך זו. לעתים קרובות הוא עשה יד אחת עם הסקטור המקביל הפרטי למען העלאת המחירים, נגד הצרכן. המדינה צריכה להבטיח שחיון זכויות בין הסקטור רים השונים והתחרות ביניהם שהיא יכולה הביא להגברת היעילות, להוזלה, לשפע. על ההסתדרות לראות בכל הסכם מחירים בין הסקטורים השונים פגיעה באינטרס של הצרכן ולהטיל על המשק ההסתדרותי בצע הזה במסגרתו ועל־ידי כך לגרור אחריו את כל יתר חלקי המשק.

כן יש לציין בדאגה את ירידת חלק המשק הקואופרטיבי במסגרת המשק ההסתדרותי מול העליה המתמדת של המוסדות האדמיניסטרטיביים.

יהודה שערי, העובד הציוני

חבר הועדה המרכזת של ההסתדרות הכללית וחבר המחלקה לאיגוד מקצועי

טרטיביים הענקים (כמו טולל בונה) שבהם אין לפועל שום הרגשה שהוא עובד במשקו הוא. את זאת אפשר יהיה לשנות על־ידי השתתפות הפועלים בהנהלה וברווחים.

החיים אינם נפסקים!

מדינתנו נתונה במצב כלכלי קשה ואין להניח שאפשר כעת להעלות את רמת החיים. במובן זה הצעות השמאל בהסתדרות הן דימגוגיה טהורה. אך ביחד עם זה יש למנוע שהפועל והאישי החי על שכר יהיה הקרבן העיקרי של האינפלציה. לכן תמכנו כל ה'זמן בהמשך הצמדת השכר למדד יוקר ה'חיים, אך התנגדנו להעלאות אינפלציוניות שהורידו למעשה את ערכו הריאלי של ה'שכר. לאחר שנים של דחיית הצעותינו קיבלה מפא"י את עמדתנו. ברם, בינתיים, מדיניות השכר של מפא"י סיבכה במידה כזאת את המבנה של השכר שהוא כעת כבר לא ממלא את תפקידו: תשלום נכון עבור ערך העבודה. חוספת היוקר ה'שחה לכל נפש גרמה לכך שנעלמו ההפרשים המינימליים בין שכר פועל פשוט ובין שכרו של פועל מקצועי, בין מקצוע הדרוש הרבה שעות לימוד ובין עבודה פשוטה. הארץ זקוקה לכוחות מקצועיים. כל מבקר מתוך ל'ארץ תמה למצב הזה. יש לתקן זאת על־ידי מדיניות שכר יורר גמישה שתעודד לימוד מקצוע, השתלמות וגם הליכה לכפר ולספר. מדיניות שכר כזאת דרשנו עבור 1955.

אך באותו הזמן אין לשכות את החלקים החלשים של העובדים. הבטחת העסקה מל'אה צריכה להיות יסוד היסודות של מדי'נות העבודה. אנו ארץ של עליה. העולה החדש חייב לעבוד מיד עם בואו ארצה. אין

הסכנה לרמוקריה

כאמור, ההסתדרות גדלה והסתעפה. אך הדימוקרטיה הפנימית בתוכה נפגמה. כל העניינים מנוהלים על־ידי גופים מצומצמים של מזכירות. מועצות הפועלים לא מת'כנסות, הפועלים במקומות העבודה נשאלים לעתים רחוקות על ענייניהם. קיימת סכנה של ביוורקטיזציה. יש להפעיל מחדש את תאי היסוד של ההסתדרות, במקומות העבודה ובמוסדות הריפרזנטטיביים.

אך יש עוד סכנה לדימוקרטיה הפנימית של ההסתדרות, השימוש לרעה על־ידי הרוב המפא"י בכוח ההסתדרותי ל'שם אינטרסים מפלגתיים. ההסתדרות כוללת בתוכה כל מיני מפלגות וזרמים רעיוניים. היא צריכה להיות פתוחה לכל פועל בלי הבל דעה או מוצא. לא ייתכן שההסתדרות תפעל כמו מפלגה פוליטית. השימוש בכספי משלם המסים ההסתדרותיים ובמנגנון ההסדרות, כדי ללכת לבחירות מוניציפליות, בשם ההסתדרות, אך למעשה ברשימה של מפא"י, מהווה פגיעה בזכויות הדימוקרטיה האלמנטריות של חברי ההסתדרות שאינם נמנים על המפלגה הזאת. מעשים כאלה וכן קיום תנועת הנוער העובד הנתנת חינוך פוליטי, ושיטת הבחירות לועדי עובדים ה'מקפת את המיעוטים בהסתדרות, מהחיים סכנה לדימוקרטיה ההסתדרותית הפנימית ויש לשנותם בהקדם.

חיי כבוד לכל עובד

זאת היא בעצם מלחמתו של העובד הציוני בתוך ההסתדרות. להבדיל מהציונים הכלליים אין אנו רוצים שבבית כוחו של ה'פועל במדינה. אנו רוצים במדינה מודרנית ומתקדמת שהפועל והחקלאי, הפקיד ואיש האינטליגנציה יחיו בה חיים בכבוד ולא יהיו מנוצלים על־ידי אחרים. באחדות של ה'הסתדרות — כוחה, אך כדי לשמור על אחדות זו עליה לחדול למלא תפקידים מפלגתיים לטובת מפלגה אחת. זאת ועוד, עם הקמת המדינה על ההסתדרות להעביר ל'ה רשויות את אותן הנושקיות השוכות לה, זה יהיה לא רק לטובת המדינה, אלא רא'שית כל לטובת ציבור הפועלים.

נלחמנו בעד ביטול הורמים בחינוך ו'חינוך בודדים במלחמה זו, למרות זה הוקם שבאופן אוטומטי היתה מורידה מסדר היום את הצעותינו בשטח זה היא היא שאישרה בטול זרם העובדים. דרשנו לשים קץ ל'מדיניות שכר אינפלציונית ולאחר שנתיים של דיווחים נתקבלה דעתנו. תבענו שינוי חישוב חוספת היוקר על־ידי חישובה על כל השכר וגם זה נתקבל בחלקו. אנו בטוחים שגם שינויים אחרים הנדרשים על־ידינו יוג'שמו אם צבור הפועלים, הפקידים והאינטליגנציה יחזקו את כוחנו בתוך ההסתדרות.